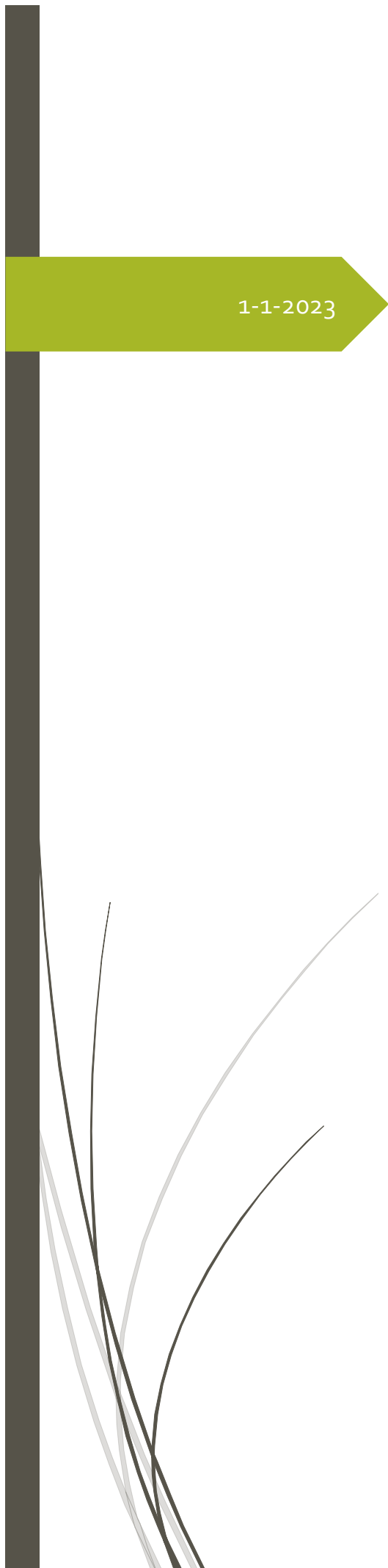

1-1-2023

Onderwijsplan

St. Jozef Moordrecht

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
2.	Pedagogische klimaat	4
3.	Didactisch handelen	6
4.	PDCA-Cyclus.....	8
5.	Het jonge kind.....	10
6.	Sociaal-emotioneel leren.....	12
7.	Rekenen	13
8.	Aanvankelijk en Technisch Lezen	15
9.	Begrijpend Luisteren en Begrijpend Lezen	17
10.	Taalverzorging	19
11.	Burgerschap.....	21

1. Inleiding

In dit onderwijsplan staat beschreven hoe Sint Jozefschool Moordrecht, onderdeel van stichting de Groeiling, haar onderwijs vormgeeft. Het onderwijsplan is een dynamisch document en wordt voortdurend aangepast en bijgewerkt. Dit document beschrijft de meest voorkomende afspraken en kan dienen als naslagwerk. Belangrijk is dat beschreven staat hoe er dagelijks met leerlingen wordt omgegaan (pedagogische klimaat) en hoe zij dagelijks onderwijs aangeboden krijgen (didactisch klimaat).

Voor wie is dit document bedoeld:

- De pedagogische begeleiders
- De leerkrachten
- De onderwijsinspectie
- Het bevoegd gezag
- Ouders

Missie en visie

De leerlingen die de Sint Jozefschool op het einde van hun basisschoolperiode verlaten, zijn leer – en nieuwsgierig en hebben hun talenten kunnen ontwikkelen. Een lerend en betrokken team professionals, dat met veel zorg en aandacht vakwerk levert voor ieder kind, wil dit bereiken door het bieden van een uitdagende omgeving in een open en respectvolle houding naar elkaar. De Sint Jozefschool wil een plek zijn waar veiligheid geboden wordt en waar: Je mag zijn wie je bent om te worden wie je bent maar nog niet kunt zijn en je mag het worden op jouw manier en in jouw tijd.

Op de Sint Jozefschool willen we het maximale uit ieder kind halen en afstemmen op de onderwijsbehoefte van ieder kind; dat is waar het onderwijs op onze school om draait. Belangrijke voorwaarden om tot leren te komen, zijn betrokkenheid en welbevinden. In een omgeving waar een kind zich welkom, gehoord en veilig voelt, zal het kind goed kunnen profiteren van het onderwijsaanbod.

Talenten bespreken en benutten helpt leerlingen meer inzicht te krijgen in zichzelf en hoe ze in verhouding staan tot anderen en de wereld om zich heen. Op deze manier naar de eigen voorkeuren en interesses kijken, stimuleert de leerling om meer bewuste keuzes te maken die bij hem of haar passen. Alle talenten, meer of minder ontwikkeld, mogen er zijn. Want elk kind mag zichzelf laten zien!

Ieder kind, iedere medewerker is uniek. Wij stimuleren eigen inbreng en het ontwikkelen van eigenheid. Wij denken dat kinderen en medewerkers zich het best ontwikkelen door ze vertrouwen en verantwoordelijkheid te geven voor hun eigen ontwikkeling. Wij zorgen voor een stimulerende en uitdagende omgeving en passende begeleiding.

Denominatie

Onze school vormt een katholieke gemeenschap waarin verschillende levensbeschouwelijke tradities worden gerespecteerd. Voorbeeldgedrag en het uitdragen van christelijke waarden en normen zijn voor ons essentieel: respect voor iedereen – verantwoordelijkheid voor elkaar - erkenning van de mogelijkheden en onmogelijkheden.

VVE

Onze school biedt voor- en vroegschoolse educatie aan. De peuterspeelzaal is in beheer van KMN Kind & Co. Wij werken met een doorlopende lijn van (peuter)opvang naar onderwijs. KMN Kind & Co verzorgt bij ons voorschoolse educatie voor peuters. In aansluiting daarop bieden wij vroegschoolse educatie. Zo halen kleuters spelenderwijs hun eventuele achterstand in voordat ze aan groep 3 beginnen.

Zorgplan

De ondersteuning die het kind nodig heeft, vindt zoveel mogelijk binnen de groep plaats. De vragen van de leerkrachten, ouders en leerlingen zijn uitgangspunt van de ondersteuning. Het handelingsgericht werken is het kader van waaruit de ondersteuning gegeven wordt. Soms blijkt dat een kind speciale zorg of aanvullende ondersteuning nodig heeft. Onze interne begeleider (IB-er) zoekt dan met de leerkracht en de ouders naar manieren om het onderwijs voor dit kind passend te maken. De afspraken leggen we vast in een handelingsplan. Soms geeft een leerling ondersteuner hulp aan kinderen. Of we zetten specialisten in van onze eigen Groei Academie, het expertisecentrum van De Groeiling. Hier werken gediplomeerde orthopedagogen, onderwijsspecialisten, leerkrachten gespecialiseerd in gedrag en leerlingbegeleiders. Voor verdere informatie, route en handelingswijze wordt verwezen naar het zorgplan.

2. Pedagogische klimaat

Leerlingen maken op verschillende gebieden ontwikkeling door: motorische ontwikkeling, taalontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling. Om de sociaal-emotionele ontwikkeling te ondersteunen maken wij gebruik van de vijf competenties van het Sociaal Emotioneel Leren, SEL (Van Overveld, 2017). Door de vijf competenties aandacht te geven in de klas leren wij leerlingen kennis, attitude en vaardigheden verwerven en toepassen. Hierdoor leren leerlingen beter om te gaan met zichzelf en een ander.

De vijf competenties van SEL bestaan uit: besef van jezelf, zelfmanagement, besef van de ander, relaties met anderen en keuzes maken. Deze vijf competenties zijn weer onder te verdelen in drie competenties: Ik competentie, jij competentie en de wij competentie. Zoals hiernaast beschreven staat ligt de nadruk van iedere competentie op een andere attitude of vaardigheid. De ik competentie richt zich vooral op de leerling zelf en wat hij onder controle kan hebben. De jij competentie is het verplaatsten in een ander en het onderhouden van contacten. De wij competentie komen de ik en jij samen.

	Competentie	Omschrijving
Ik competenties	Besef van jezelf	<ul style="list-style-type: none">• Kennis van je eigen lichaam• Gevoelens herkennen en benoemen• Zelfvertrouwen
	Zelfmanagement	<ul style="list-style-type: none">• Heftige emoties controleren• Doelgericht gedrag• Weten wanneer je hulp moet zoeken
Jij competenties	Besef van de ander	<ul style="list-style-type: none">• Empathie• Je inleven in de ander• Diversiteit waarderen
	Relaties met anderen	<ul style="list-style-type: none">• Vrienden maken• Vrienden houden• Conflicten voorkomen en oplossen
Wij competenties	Keuzes maken	<ul style="list-style-type: none">• Eerlijk onderhandelen• Goed zijn voor jezelf en de ander• Zelfreflectie

Ik competentie – Besef van jezelf

Besef van jezelf betreft de bewuste kennis van de leerling over zijn eigen emotionele perspectief. Hierbij ligt de nadruk op: kennis van je eigen lichaam; gevoelens herkennen en benoemen; zelfvertrouwen. Kennis van je lichaam heeft als doel de fysieke waarnemingen te koppelen aan gevoelsmatige benamingen. Bovendien is de leerling in staat dit gevoel te durven uiten naar anderen. Door gevoelens te herkennen en te benoemen probeert de leerling inzicht te krijgen in datgene wat hij belangrijk vindt. Het ontwikkelen van eigen inzichten zal het geloof in eigen kunnen groeien. Langzamerhand krijgt de leerling zelfvertrouwen.

Ik competentie – Zelfmanagement

Zelfmanagement heeft betrekking op het controleren van je eigen gedachten en handelingen. Door een weloverwogen strategie toe te passen wordt een probleem doelgericht en doeltreffend opgelost. Alle emoties die hierbij vrij komen worden in acht genomen en geregistreerd. Door de emotionele kennis te gebruiken, vanuit de competentie 'besef van jezelf', kan de leerling de juiste beslissingen maken om het probleem op te lossen. Hiermee kan de leerling emoties controleren en doelgericht gedrag vertonen. Zelfmanagement houdt ook in dat de leerling weet wat het gedrag oproept bij een ander en dat de leerling vanuit hier verantwoordelijk gedrag kan vertonen. Dit kan ook betekenen dat de leerling hier nog niet alleen uitkomt en om hulp kan vragen

Jij competentie – Besef van een ander

Dat emoties, gedachten en gedrag van een ander kunnen verschillen of juist gelijk gestemd zijn met je eigen bevindingen. Hierbij heb je altijd de keuze om je eigen gedrag aan de ander aan te passen. Door dagelijks contact met klasgenoten en medewerkers ontstaat een connectie waarbij de leerling zich zou kunnen verplaatsen in een ander, ook wel empathie genoemd. Niet ieder leerling is gelijk of juist in enige opzichte weer wel, dit inzicht in diversiteit zorgt voor verbinding, herkenning en vriendschap. Hierbij speelt het 'sociaal kunnen lezen' van medeleerlingen een belangrijke rol. Niet

alleen verbale communicatie horen, maar juist de non-verbale communicatie zien draagt bij aan de deze competentie.

Jij competentie – Relaties met anderen

De competentie 'relaties met anderen' gaat uit van de vaardigheid om op positieve manier sociaal gedrag te kunnen laten zien. Het uitgangspunt is het aangaan van nieuwe relaties of het onderhouden van bestaande relaties. Anderzijds heeft het betrekking op het voorkomen van uitsluiting en probleemgedrag. Leerlingen leren omgaan met sociale druk en hoe zij zich hier tegen kunnen wapenen. Door de verschillende meningen, visies en belangen kan het soms misgaan in de klas. Deze problemen moeten worden opgelost op constructieve wijze die recht doet aan alle betrokken partijen.

Wij competentie – Keuzes maken

De laatste competentie voegt de voorgaande competenties samen om de juiste verantwoorde keuzes te maken in sociale contexten. Hierbij houdt je rekening met jezelf, de ander en de omgeving. Leerlingen worden dagelijks blootgesteld aan ingewikkelde sociale vraagstukken waarbij een beroep wordt gedaan om inzicht in jezelf te hebben waarbij moreel-ethische principes gehanteerd moeten worden. Hierin wordt van een leerling gevraagd om eerlijk te handelen, ga hij voor eigen belang of kiest hij voor een win-winsituatie? De competentie vraagt om eerlijk te zijn voor jezelf en voor een ander. School is een plek waar iedereen zich veilig en gehoord moet voelen. Hier hoort verantwoordelijk gedrag van iedere leerling bij. Dit betekent dat je, voordat je handelt, goed nadenkt over normen en waarden en over consequenties van het gedrag. Het lukt niet altijd om dit vooraf te bedenken waardoor het evalueren van bepaalde situaties essentieel is, dit vraagt om zelfreflectie van de leerling.

3. Didactisch handelen

De Sint Jozefschool gaat uit van het onderwijsideaal passend onderwijs. Hierbij wordt uitgegaan van de verschillen tussen kinderen en wordt hier het onderwijs op aangepast. Doelbewust wordt afgestemd op de onderwijsleersituatie tussen leerlingen in dezelfde leer groep. Om het passend onderwijs zo optimaal mogelijk in te zetten zijn er diverse basisprincipes die terugkeren binnen het didactisch handelen: gebruikmaking van diverse instructievormen, afwisselende subgroepen in de klas, convergente differentiatie waarbij de werkwijze wordt weggezet in het cyclisch handelen.

Planmatig en cyclisch handelen

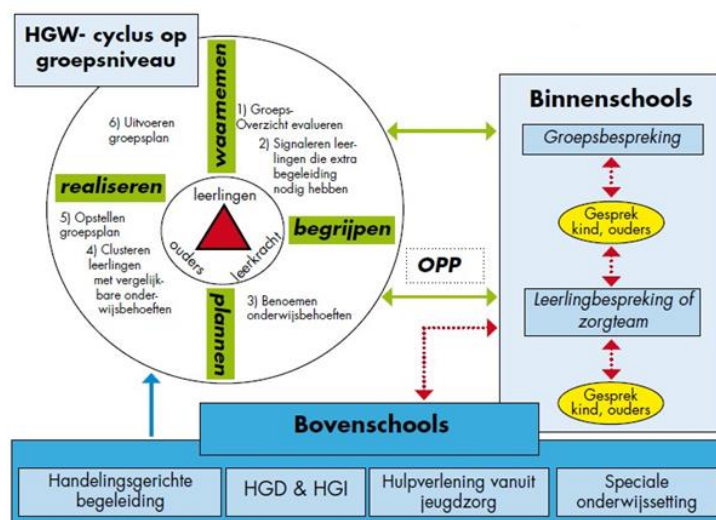
Het didactisch handelen is gebaseerd op de cyclus van het Handelingsgericht werken (HGW) van Noëlle Pameijer (2017). HGW legt de nadruk op schoolsucces voor alle leerlingen, gaat uit van goed onderwijs en concretiseert effectieve leerlingbegeleiding. De Sint Jozefschool kan hierdoor omgaan met overeenkomsten en verschillen tussen leerlingen. HGW is een werkwijze waarbij een zevental uitgangspunten worden gehanteerd:

- HGW is doelgericht
- HGW gaat om wisselwerking en afstemming
- Onderwijsbehoeften staan centraal
- Leerkrachten maken het verschil, ouders doen er evenzeer toe
- Positieve aspecten van leerlingen, leerkrachten en ouders zijn van groot belang
- De betrokkenen werken constructief samen
- De werkwijze is systematisch en transparant

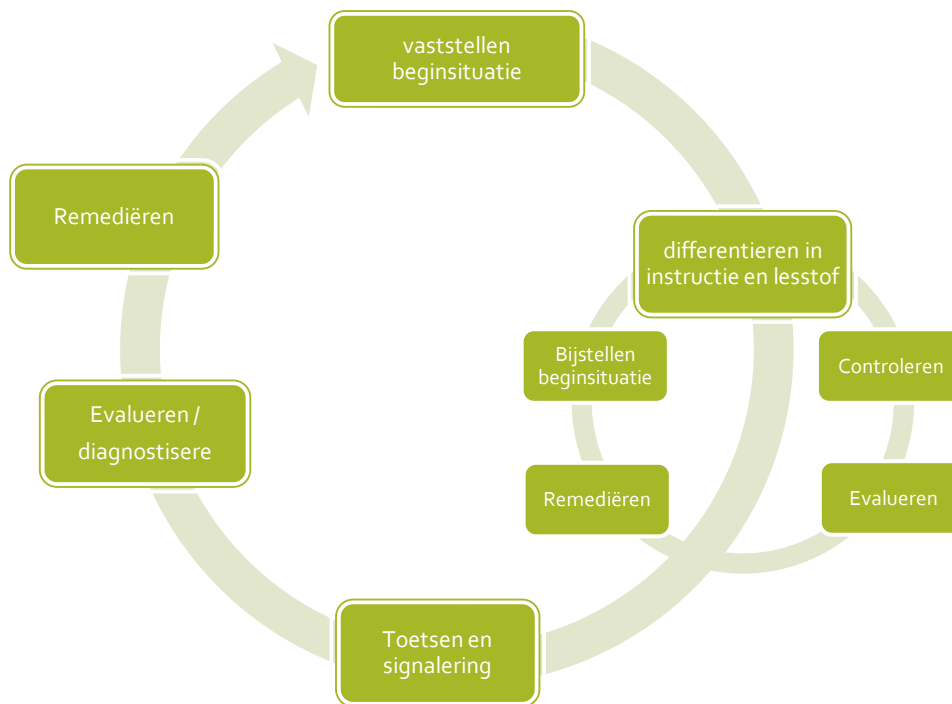
Borging

De leerkracht hanteert een cyclus op basis van individuele- en groepsniveau, wat de lange cyclus wordt genoemd. De lange cyclus beslaat een periode van een half jaar en heeft als evaluatiemiddel 'Leerling in Beeld'. De fasen die doorlopen worden:

- De leerkracht brengt de onderwijsbehoeften van een leerling in kaart;
- De leerkracht past zijn onderwijsaanbod hierop aan in een plan;
- De leerkracht evalueert het plan d.m.v. observaties, resultaatmetingen en gesprekken;
- De leerkracht formuleert een nieuw plan in stelt het aanbod vast voor de volgende periode.

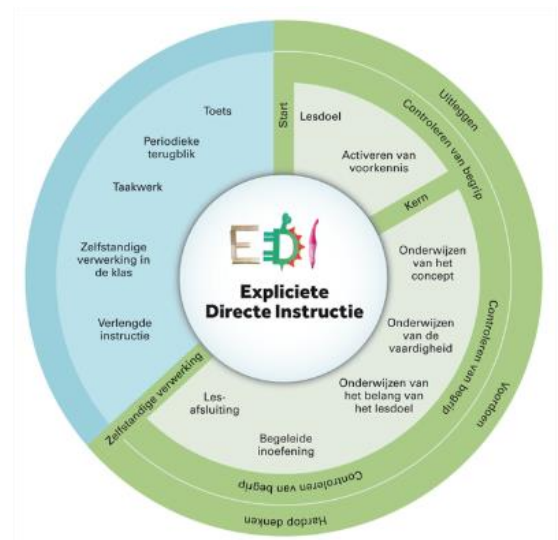

Naast de lange cyclus wordt ook gebruik gemaakt van de korte cyclus. De korte cyclus beslaat vaak een lessenserie (thema of blok), maar kan ook per les ingezet worden. Op basis van deze cyclus kan nagegaan worden of leerlingen doelen en vaardigheden voldoende beheersen of dat er remediëren/versnellen nodig is.

Lesmodel EDI

Op de Sint Jozefschool zien we instructie als het hart van effectief onderwijs. Leerlingen hebben recht op een goed georganiseerde les van een leerkracht die voor de klas staat en uitlegt, voordoet en hardop denkt. De meeste leerlingen hebben namelijk de leerkracht nodig om tot leren te komen. De leerkracht maakt het verschil. Om dit te bereiken maken wij gebruik van het lesmodel Expliciet Directe Instructie Model (EDI). Het EDI-model een instructiemodel wat als hulpmiddel wordt gebruikt om een kwalitatief goede instructie te geven waarbij minstens 80 % van de leerlingen de basisdoelen behalen. EDI bestaat uit een aantal vaste lesonderdelen, aangevuld met technieken. Het stapsgewijs overdragen van de verantwoordelijkheid aan de leerlingen, zorgt voor een gevoel van "ik kan het!" bij de leerlingen waardoor het zelfvertrouwen, betrokkenheid en de motivatie stijgen (persoonsvorming).

4. PDCA-Cyclus

Om de kwaliteit te waarborgen wordt op het Sint Jozef gebruik gemaakt van de PDCA-cyclus. De PDCA-cyclus is een manier om continu te verbeteren aan de hand van een vaste structuur. PDCA staat voor Plan, Do, Check en Act.

De vier fasen

- **Plan:** Het plan wordt bedacht waarmee het probleem opgelost wordt. Het probleem wordt scherp weggezet in de huidige situatie. De oorzaak van het probleem wordt geïdentificeerd en de maatregelen worden geformuleerd om uit te voeren.
- **Do:** Het plan wordt uitgevoerd. Hierbij wordt duidelijk een proefopstelling opgesteld. De bedachten maatregelen worden uitgevoerd en zijn geïmplementeerd in het dagelijks handelen.
- **Check:** De oplossing wordt gecheckt. Er wordt geëvalueerd of de oplossingen het gewenste resultaat hebben bereikt. Daarnaast worden verschillende deelnemers van de organisatie bevraagd op de toegepaste maatregelen. Het nieuwe werken wordt in deze fase geëvalueerd.
- **Act:** Uit de evaluatie worden eventuele nieuwe wijzigingen aangebracht in de nieuwe manier van werken. Meetbare resultaten worden gebruikt om de werkwijze bij te sturen als de resultaten niet overeenkomen met de doelstelling.

Werkwijze PDCA-cyclus

		Kind	Groep	School
Plan	Vaststellen doelen			
Input	Gegevensverzameling	Observaties Toetsgegevens Leerwinst Kindgesprek Onderwijsbehoeften Input van ouders	Observaties Toetsgegevens Leerwinst Groepsgesprek Enquête Sociale Veiligheid Zien	Scholen op de kaart Tevredenheid enquête Toetsgegevens Leerwinst Succes in het VO Schoolanalyse
Documenten		Registraties in Leerlingvolgsysteem		
Acties	Besprekingen	Kindgesprek Oudergesprek Leerlingbespreking Onderwijsspecialist SOT	Groepsbespreking Groepsgesprek Gedragsspecialist Onderwijsspecialist	Teambespreking Gesprek CVB Bespreking MR
Documenten		Groeidocument Groepsplan OPP/IHP	Groepsplan	Schoolplan Jaarplan

	Kind	Groep	School
Do	Uitvoeren en waarnemen		
Input	Waarnemen	Observaties	Klassenobservatie Bezoek bestuur op school
Acties	Besprekingen	Kindgesprek Oudergesprek SOT	Groepsbespreking Functioneringsgesprek Voortgangsgesprek CVB MT
Documenten		Evaluatie OPP/IHP	Gespreksverslag Gespreksverslag

	Kind	Groep	School
Check	Evaluatie		
Input	Gegevensverzameling	Observaties Toetsgegevens Leerwinst Kindgesprek Didactisch onderzoek	Observaties Toetsgegevens Groepsgesprek Sociogram Enquête Sociale Veiligheid Didactisch onderzoek Tevredenheid enquête Toetsgegevens Succes in het VO School zelfevaluatietest
Acties	Besprekingen	Kindgesprek Oudergesprek Leerlingbespreking SOT	Groepsbespreking Teambespreking Gesprek CVB Bespreking MR Feedback gesprek
Documenten		Onderzoeksverslag Gespreksverslag	Gespreksverslag Inspectieverslag Onderzoeksverslag Jaarverslag school Schoolzelfevaluatie

	Kind	Groep	School
Act	Nieuw plan of bijstellen plan		
Documenten		Groeidocument Groepsplan IHP	Groepsplan Schoolplan Jaarplan

5. Het jonge kind

Op de Sint Jozefschool spreken we van Kindgericht Onderwijs. Dit is merkbaar in het onderwijs gericht op het jonge kind, tussen de 4 en 7 jaar. Over het algemeen spreken we hier over het onderwijs wat plaatsvindt in de groepen 1-2. Het Kindgericht Onderwijs zet de leerling voorop en spreekt over acht dimensies:

- Van nadruk op leerstof naar focus op persoonsvorming
- Van leiden en begeleiden van een leerkracht tot loslaten van de leerkracht
- Eigenaarschap ontwikkeling van de leerling
- Een open en interactief onderwijsaanbod
- Zelfbepalende leerstof
- Flexibele leerlinggestuurde organisatievorm
- Van convergente naar divergente differentiatie naar eigen leerlijn
- Procesgerichte en summatieve toetsvormen

Thematisch werken

Het jonge kind leert de hele dag en heeft van nature een onderzoekende houding. Samen met de leerkracht gaan de kinderen op hun niveau op ontdekking uit. Dit gebeurt door vanuit verschillende thema's die gedurende het jaar aan bod komen en passen bij de belevingswereld van de kinderen. We hebben gemiddeld 4 thema's per jaar die we aan het begin van het schooljaar vaststellen. Deze thema's duren gemiddeld 6 weken. Verder hebben we tussendoor thema's, zoals herfst, Sint etc. Deze thema's duren ongeveer 2 weken. Voor het thematisch werken maken we geen gebruik van methodes. Wij hanteren de doelen die aansluiten bij ons observatiesysteem KIIJK. De doelen zijn uitgewerkt per kwartaal, waarbinnen een groot thema valt.

Rijke speelomgeving

Door de ruime keuze die we aan materialen in de klassen hebben, bieden we de kinderen veel mogelijkheden om aan de doelen te werken. Vanuit deze rijke speelleeromgeving is het de taak van de leerkracht om ieder kind zich in zijn of haar eigen leerproces te laten ontwikkelen. De leerkrachten bereiden de thema's zelf voor. Hiervoor komen ze een paar keer per jaar bij elkaar en gaan ze eerst brainstormen over het thema. Ieder teamlid heeft dan een taak om het themaschema in te vullen met ideeën en opdrachten. De leerkracht richt het onderwijs daarna verder samen met de kinderen zo in dat er een aantrekkelijke omgeving gecreëerd wordt die uitlokt tot spel en beweging.

Weekplanner

Verder maken wij gebruik van een weekplanner, waarop de dagen van de week, de datum en de hulpjes staan, die we elke dag bespreken. De kinderen werken met het kiesbord en plannen via het digibord zelfstandig hun werkje tijdens de speel/werktijd. Verder geven wij aanbod aan de kinderen door middel van grote en kleine kringen, afgestemd op niveau waarin we de kinderen indelen n.a.v. de groepsplannen. Tijdens de kleine kring is er voor de leerkracht gelegenheid lesstof aan te bieden op cognitief ontwikkelingsgebied. In de grote kring wordt vaak met de gehele groep een spel gedaan of aanbod op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling.

Spel

Kinderen leren de wereld om zich heen herkennen en begrijpen. Dit doen ze middels spel. Spelen draagt bij aan de totale ontwikkeling van het jonge kind. Zowel de cognitieve ontwikkeling, taal-spraakontwikkeling, motorische ontwikkeling, persoonlijkheidsontwikkeling en de sociale vaardigheden worden aangesproken. Wij bieden de kleuters een rijke leeromgeving die uitdaagt tot spel. Daarbij onderscheiden we 3 soorten spel:

- Vrij spel waarbij kinderen met hun eigen fantasie het spel vormgeven en de leerkracht observeert. In de week zijn er 2 momenten van rondspelen in de klas, er mogen dan meer kinderen bij elkaar in bv de bouwhoek (normaal 2).
- Begeleid spel, waarbij de kinderen zelf spelen en de leerkracht het spel verrijkt;
- Geleid spel, waarbij kinderen samen met de leerkracht het spel vormgeven en de leerkracht een sturende rol heeft. Dit doen we ook dmv rollenspel en veel voordoen in de grote kring.

Digikeuzebord

Het digikeuzebord gebruiken we als leerkracht om de kinderen bij een werkje/spel in te delen, na het "verplichte" werkje mogen de kinderen zelf kiezen waar ze gaan spelen en hangen dan hun kaartje zelf waar ze willen.

Borging

Kijk! is een instrument voor het in kaart brengen van de ontwikkeling van kinderen en het ontwerpen van een daarop afgestemd ontwikkelingsgericht activiteitenaanbod. Kijk! is een observatie instrument waarmee het ontwikkelingsverloop van jonge kinderen op diverse ontwikkelingsgebieden over langere tijd kan worden geobserveerd en geregistreerd. Door ons observatiesysteem KIIK kunnen wij de kinderen de lesstof aanbieden passend bij hun niveau. Hierin wordt gedifferentieerd en sluit het aanbod aan bij wat het kind aankan.

Begrijpend Luisteren

Interactief voorlezen is een voorloper van begrijpend lezen. Om goed begrijpend lezen te kunnen ontwikkelen is tekstbegrip van essentieel belang. Door middel van interactief voorlezen wordt er voorbereidend gewerkt aan begrijpend lezen (Hoofdstuk 8).

Rekenen

De leerkracht ontwerpt zelf de lessen aan de hand van de SLO eind- en tussendoelen. De lessen worden gegeven in de grote en kleine kring. Ook komen de doelen terug in diverse hoeken, waarbij het materiaal (bij voorkeur) om de drie weken wordt veranderd/aangepast.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Op de Sint Jozefschool wordt gebruik gemaakt van twee methodieken die beide gefundeerd staan op de vijf competenties van het Sociaal Emotioneel Leren (SEL). In de groepen 1 t/m 4 werkt men met *Kwink* waarbij de groepen 5 t/m 8 gebruik maakt van *Kleur op School* (Hoofdstuk 5).

6. Sociaal-emotioneel leren

Schoolambitie

De schoolambitie die gesteld wordt voor de Sint Jozefschool is op planmatige wijze aandacht te besteden aan de essentie van het sociaal én emotioneel leren. De essentie van het sociaal en emotioneel leren kan worden onderverdeeld in drie hoofdcompetenties: ik, jij en wij-competentie. Leerlingen leren fundamentele levensvaardigheden verwerven waarmee zij zichzelf, hun vriendschappen en het leven moreel kunnen verantwoorden (Hoofdstuk 2).

Leerlijn

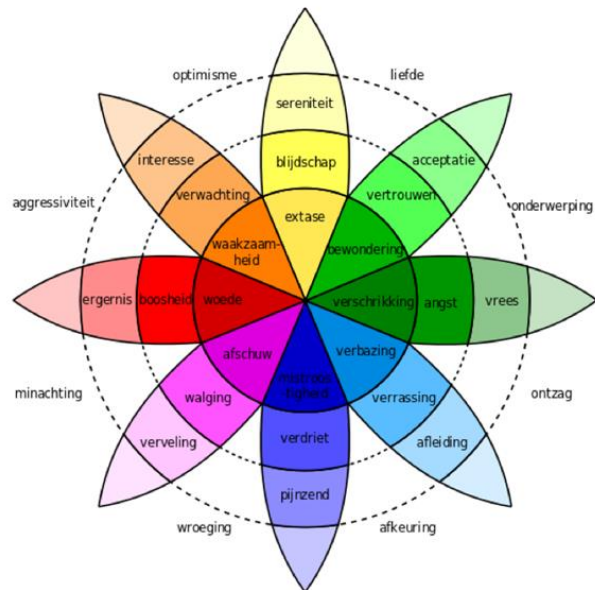
Op de Sint Jozefschool wordt gebruik gemaakt van twee methodieken die beide gefundeerd staan op de vijf competenties van het Sociaal Emotioneel Leren (SEL). In de groepen 1 t/m 4 werkt men met *Kwink* waarbij de groepen 5 t/m 8 gebruik maakt van *Kleur op School*. *Kwink* besteedt vooral aandacht aan de ik en jij-competenties waarbij *Kleur op School* zich ook richt op de wij-competentie. Burgerschap, levensbeschouwing en samenleving zijn thema's die verweven zitten in de methodieken.

Leertijd

Er wordt minimaal 1 uur besteedt aan gerichte sociaal-emotioneel onderwijs. Daarnaast wordt er 1 uur besteedt aan catechese. Sociaal Emotioneel Leren ziet verweven in dagelijkse gebruiken. Soms roepen situaties op om extra aandacht te besteden aan het Sociaal Emotioneel Leren en zal de leertijd verhoogt worden.

Sociaal-emotioneel handelen

Beide methodieken gaan uit van het sociaal-emotionele onderlegger, het emotiewiel van Robert Plutchik. Het emotiewiel geeft duidelijke handvatten aan leerlingen op het gebied van emotiewoorden. Het instrument helpt om taal te geven aan emoties die zij voelen. Wanneer een leerling zijn of haar emoties kan benoemen kan een ander het beter begrijpen en/of invoelen. Kans op misverstanden en conflicten nemen hierdoor af. De emotiewoorden stellen leerlingen in staat om emoties te herkennen en te benoemen in relatie tot de drie verschillende competenties.

Borging

Hoe borgen we op dit moment?

7. Rekenen

Schoolambitie

De onderwijsinhoud is gericht op het behalen van het streefniveau (1S). Doorgaande leerlijnen over alle groepen heen vormen de route naar dit niveau. Op de Sint Jozefschool verwachten we dat 93,6% 1F en 48,8% 1S behaald.

Leerlijn

Wij werken in de groepen 3 t/m 8 met de methode Pluspunt 4. De verwerking van de lessen gebeurt op papier en wij verwachten dat de kinderen een uitreken-schriftje naast het gewone werkboek gebruiken.

Leertijd

Er wordt minimaal vijf uur per week aan rekenen besteed, in een cyclus van vier weken. De methodelessen bestaan uit twee delen. In het eerste deel wordt gewerkt aan het lesdoel, het tweede deel bestaat uit herhaling van voorgaande doelen of automatiseren.

Hoe ziet de cyclus eruit?

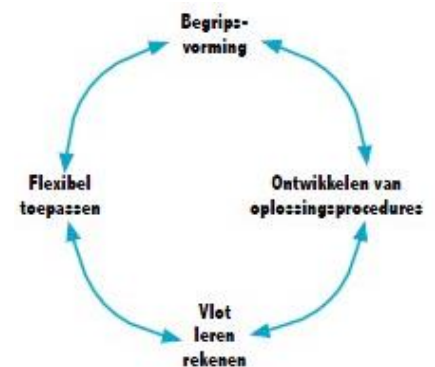
Ter aanvulling worden in de groepen 4 t/m 8 2 keer per jaar de Bareka afgenomen (rond september en februari), waarna de kinderen aan de slag gaan met RekenSprinters Online. De kinderen die onvoldoende scores op de Bareka werken 4 keer per week 15 minuten aan RekenSprinters Online waar ze zelfstandig werken aan automatiseren.

Didactisch handelen

Wanneer je leert rekenen is het van het belang dit in een context te doen. Zo kun je nieuwe kennis koppelen aan zaken die je al kent. De vele herhaling en verwoorden van dit handelen is het eigenlijke rekenen. Om dit proces op gang te krijgen maken wij gebruik van drie verschillende rekenmodellen binnen ons rekenonderwijs: hoofdlijnenmodel, drieslagmodel en handelingsmodel. Deze modellen dragen bij aan het betekenisvol rekenen, gericht op de begripsvorming van leerlingen.

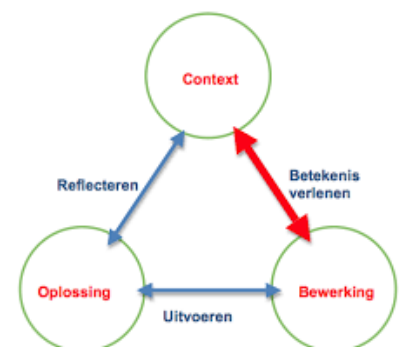
Hoofdlijnenmodel

Je start bij het leren van iets nieuws bij de begripsvorming. Hierin staat het concept, kennis en rekentaal centraal. Daarna ontwikkel je oplossingsprocedures door specifiek te oefenen. Leerlingen leren zo basisbewerkingen die zij op een vaste manier weten toe te passen. Wanneer oplossingsprocedures meer geautomatiseerd zijn, spreken we over vlot leren rekenen. Dit is gememoriseerde kennis. De laatste fase is een evaluatieve fase. Door de gememoriseerde kennis flexibel toe te passen wordt nagegaan of leerlingen om metacognitieve wijze kunnen kijken naar vraagstukken.

Drieslagmodel

Het drieslagmodel wordt gebruikt als beoordelingsmodel voor het rekenwerk van leerlingen. Met dit model kan nagegaan worden of leerlingen gebruik hebben gemaakt van een efficiënte strategie. Het model bestaat uit drie assen: betekenis verlenen, uitvoeren en reflecteren. Wanneer je weet op welke as de problemen liggen, is het meteen helder waar hulp geboden moet worden. Door de juiste vragen te stellen op elke as, is het probleem snel te herkennen. Vragen als: 'Wat ga ik uitrekenen?' (betekenis verlenen) 'Welke

bewerking heb je gebruikt?’ (uitvoeren) ‘Wat heb ik uitgerekend?’ (reflecteren) zijn ondersteunende vragen die gesteld kunnen worden.

Handelingsmodel

Dit model is een schematische weergave van de rekenwiskundige ontwikkeling. De verschillende manieren van handelen geven diverse ingangen om te spelen op de onderwijsbehoeften van de leerling. Als leerkracht start je zo laag mogelijk op het niveau waarvan de leerling het zeker aankan. De uitwerking wordt in een hoger niveau aangeboden. Vaak worden de drie modellen in combinatie gebruikt. Het drieslagmodel kan hier als helder denkkader worden gebruikt om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van het rekenproces.

Mentaal handelen Verwoorden / communiceren	Formeel handelen (formele bewerkingen uitvoeren)
	Voorstellen - abstract (representeren van de werkelijkheid aan de hand van denkmodellen)
	Voorstellen - concreet (representeren van objecten en werkelijkheidssituaties in concrete afbeeldingen)
	Informeel handelen in werkelijkheidssituaties (doen)

Rekenmuur

Om het automatiseren te verstevigen wordt gebruik gemaakt van de Bareka Rekenmuur. Leren rekenen is gekenmerkt door het stapelen van kennis en vaardigheden. Dit cumulatief karakter is gevisualiseerd in de Rekenmuur.

Het rekenmuurtje

© W. Zandhof / P. Bandstra www.bareka.nl Bandstra Speciaal Rekenoefenen

En nu ...
... naar 1F en 1S!

Fase 4	Lengtematen	Inhoud/gewicht	Omtrek / opp.	Grafieken			
	Breuken	Procenten	Kommagetallen				
Fase 3	Optellen	Vermenigvuldigen	Delen	Aftrekken			
Fase 2	563+230	56+28	7 x 8	12 : 4	56-28	563-230	
Fase 1b	Getalbegrip tot 1000						
	56+20	56+8	3 x 4	56-8	56-20		
	Getalbegrip tot 100						
Fase 1a	5+2	15+2	6+8	8	16-8	15-2	5-2
	Getalbegrip tot 10			Getalbegrip tot 20			

Wij leren onze leerlingen de basisstrategieën aan: rijgen, splitsen, compenseren, analogie, verwisselen, omvormen en aanvullen. Hierbij houden we de uitstroom 1F voor ogen. Wanneer deze basisstrategieën voldoende eigen zijn gemaakt, is er eventueel ruimte voor variastrategieën.

Borging

Twee keer per jaar wordt, vanaf groep 3 t/m groep 8, de Cito rekentoets afgenomen. Deze is methode-onafhankelijk. Vanuit de methode Pluspunt 4 worden de leerlingen om de 3 a 4 weken getoetst. Aan de hand van de methodegebonden toetsen van Pluspunt en de Cito gegevens wordt een analyse gemaakt.

8. Aanvankelijk en Technisch Lezen

Schoolambitie

De onderwijsinhoud is gericht op het behalen van het streefniveau (2F). Doorgaande leerlijnen over alle groepen heen vormen de route naar dit niveau. Op de Sint Jozefschool verwachten we dat 100% 1F en 60% 1S behaald.

Leerlijn

Wij werken in de groepen 3 met de methode Lijn3. Vanaf groep 4-8 wordt de methode Karakter ingezet. Bij groep 3 spreken we nog niet van technisch lezen, maar aanvankelijk lezen.

Leertijd

In groep 3 wordt minimaal vijf uur in de week technisch lezen aangeboden, methode Lijn3. **Hoeveel uur is hiervan Begrijpend luisteren?** Groep 4 heeft minimaal 3 uur technisch lezen. Vanaf groep 5-8 wordt technisch lezen voor minimaal anderhalf uur aangeboden.

Didactisch handelen

Technisch lezen is de basis van leesvaardigheid en voor iedere leerling van belang. Samen met woordenschat vormt dit de basis tot tekstbegrip. De Sint Jozefschool past diverse elementen toe aan haar leesonderwijs wat bijdraagt aan deze ontwikkeling. Zo is er een start in groep 1-2 waarbij voorlezen essentieel is, wordt er een wisselwerking tussen lezen en schrijven gehanteerd voor een betere verankering van het geschreven woord en besteden wij de gehele duur van de basisschool aan technisch leesonderwijs. In groep 1-2 wordt gestart met voorbereidend geletterdheid, waarna in groep 3 aanvankelijk lezen volgt dat resulteert in voortgezet technisch lezen vanaf groep 4-8.

Bij het aanvankelijk lezen wordt er een opbouw gehanteerd waarbij het doel is om het lezen te automatiseren:

- Vaste opbouw van lettervolgorde, waarbij één letter centraal staat
- Automatiseren van de letterkennis
- Rijttjesboeken waarbij woord- en zinslezen worden geautomatiseerd
- Opbouw van teksten in leesboeken

Voortgezet technisch lezen start vanaf groep 4-8 waarbij technische leesvaardigheden worden aangeboden. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een doorgaande leerlijn die onderverdeeld is in drie hoofdthema's: technisch lezen, vloeiend lezen en leesbevordering en leeseducatie. Bij technisch lezen ligt de nadruk op het omzetten van letters in klanken. Vloeiend lezen betreft het efficiënt lezen van een tekst door middel van het gebruik van leestekens. Als laatste wordt er uitgebreid aandacht besteedt aan leesbevordering en leeseducatie wat samenhangt met leesmotivatie.

Leesmotivatie

Om tot een goede leesontwikkeling te komen is leesmotivatie van belang. Op de Sint Jozefschool besteden we hierdoor aandacht aan de intrinsieke leesmotivatie. Om tot deze intrinsieke leesmotivatie te komen, willen wij voldoen aan de drie basisbehoeften van iedere leerling: autonomie, verbondenheid en competentie.

- Autonomie: de leerkracht heeft oog voor de interesse van de leerling en kan helpen bij het aanbieden van keuzemogelijkheden in boekenaanbod, maar ook voor het verwerken van bepaalde technisch lezen opdrachten.

- Verbondenheid: leeslessen worden niet alleen individueel gedaan maar ook in verbinding met de rest van de groep of school. Leerlingen kunnen aan elkaar voorlezen of kan een boekenruilbeurs georganiseerd worden.
- Competent: de leerkracht draagt bij aan een competent gevoel. Succeservaringen stimuleren een gevoel van bekwaamheid. Leerkrachten kunnen via de methode goed differentiëren naar de behoeften van iedere leerling. Daarbij wordt ook ingezet op pre-teaching, waarbij van te voren een instructie wordt gegeven aan zwakke lezers.
- Rolmodel: leerkrachten en ouders dienen als rolmodel in leesmotivatie. Op de Sint Jozefschool stimuleren wij hierdoor ouders en leerkrachten om te lezen en over boeken te praten.

Borging

Twee keer per jaar wordt, vanaf groep 3 t/m groep 8, de Cito AVI-toets en DMT afgenomen. Deze is methode-onafhankelijk. **Methode gebonden toetsen?**

9. Begrijpend Luisteren en Begrijpend Lezen

Schoolambitie

De onderwijsinhoud is gericht op het behalen van het streefniveau (2F). Doorgaande leerlijnen over alle groepen heen vormen de route naar dit niveau. Op de Sint Jozefschool verwachten we dat 98,5% 1F en 77,5% 1S behaald.

Leerlijn

Wij werken in de groepen 3 met de methode Lijn3. Vanaf groep 4-8 wordt de methode Nieuwsbegrip ingezet. Bij groep 3 spreken we nog niet van begrijpend lezen, maar van begrijpend luisteren.

De Nieuwsbegrip teksten worden op de volgende niveaus aangeboden:

- Niveau AA voor groep 4 (AA Alfa voor zwakke groep 4 of individuele leerlingen)
- Niveau A voor groep 5/6
- Niveau B voor groep 7
- Niveau C voor de betere lezers van groep 7 en groep 8
- Niveau D voor de betere lezers van groep 8 (tussen 2F en 3F)

Leertijd

In groep 3 wordt minimaal vijf uur in de week technisch lezen aangeboden, methode Lijn3. **Hoeveel uur is hiervan Begrijpend luisteren?** Groep 4-8 heeft minimaal anderhalf uur begrijpend lezen per week.

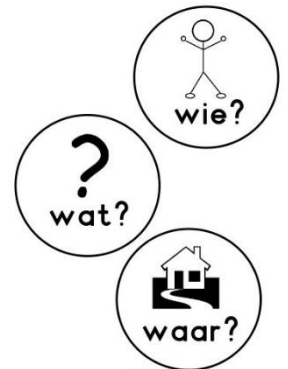
Didactisch handelen

Leesvaardigheid is essentieel voor succes in alle vakken van het onderwijs, maar ook in het sociale leven. Goed leesvaardigheid is dan ook een van de pijlers van het basisonderwijs. Niet alleen de techniek van het lezen, maar ook tekstbegrip is essentieel. De Sint Jozefschool start daarom al vanaf groep 1-3 met het begrijpend luisteren wat volgt in begrijpend lezen (4-8).

Begrijpend luisteren

Interactief voorlezen is een voorloper van begrijpend lezen. Om goed begrijpend lezen te kunnen ontwikkelen is tekstbegrip van essentieel belang. Door middel van interactief voorlezen wordt er voorbereidend gewerkt aan begrijpend lezen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een zestal strategieën die van belang zijn voor het latere begrijpend lezen:

- Voorspellen en voorkennis activeren:
Praten over de kaft, waar zou het verhaal over gaan, verbanden leggen naar kennis van leerlingen, controle van voorspelling.
- Samenvatten
Na het voorlezen het verhaal samenvatten en terugblikken, later op de dag of volgende dag terugvragen naar het voorgelezen verhaal.
- Verhalenstructuur
Het gebruik van wie-wat-waar picto's om het verhaal te verduidelijken.
- Woordleerstrategieën:
Verwoorden van de strategie van het onbekende woord, welke stuk van het nieuwe woord ken ik al?, vooruit- en teruglezen, afbeelding bekijken.
- Verwijswoorden:
Benoemen van diverse verwijswoorden.

- Vragen stellen:
Modellen van vragen stellen bij een tekst en hoe je hier bij het antwoord komt.

Nieuwsbegrip strategieën

De methode Nieuwsbegrip werkt vanuit twee principes: actief lezen en vijf begrijpend leesstrategieën. Met actief lezen wordt bedoeld dat leerlingen in groepjes de tekst lezen waarbij zij antwoord proberen te geven op sleutelvragen die vooraf opgesteld zijn. Het onderlinge gesprek helpt bij het opstellen van een mentaal beeld van de tekst, voorspellen en voorkennis activeren. Daarnaast ondersteunen de sleutelvragen de leerlingen bij het leggen van verbanden. Het helpt leerlingen om inferenties te maken. Bij inferenties wordt een koppeling gemaakt naar voorkennis of opgedane kennis uit de tekst. Nieuwsbegrip maakt gebruik van de vijf begrijpend leesstrategieën:

- Voorspellen
- Ophelderen van onduidelijkheden
- Samenvatten
- Vragen stellen
- Verbanden leggen

Borging

Twee keer per jaar wordt, vanaf groep 4 t/m groep 8, de Cito begrijpend lezen afgenomen. Deze is methode-onafhankelijk. **Methodegebonden toetsen?**

10. Taalverzorging

Schoolambitie

De onderwijsinhoud is gericht op het behalen van het streefniveau (2F). Doorgaande leerlijnen over alle groepen heen vormen de route naar dit niveau. Op de Sint Jozefschool verwachten we dat 96,9% 1F en 60,4% 1S behaald.

Leerlijn

Met taalverzorging worden de regels en vaardigheden bedoeld die op schriftelijke en mondelinge wijzen worden aangeboden. In groep 3 wordt hiervoor gebruik gemaakt van de methode Lijn3. Vanaf groep 4-8 wordt gebruik gemaakt van de methode Taal Actief.

Leertijd

In groep 3 wordt minimaal drie en half uur in de week taalverzorging aangeboden, methode Lijn3. Groep 4-8 heeft minimaal vijf uur in de week taalverzorging, methode Taal Actief.

Didactisch handelen

Taalverzorging bestaat uit vijf verschillende onderdelen: communicatie, woordenschat, taal verkennen, spelling en tekstbegrip. Deze vijf onderdelen zorgen ervoor dat leerlingen leren om op een juiste manier te communiceren.

Communicatie

De methodes worden in thema's aangeboden die een vaste structuur kent. Binnen deze thema's staat communicatie centraal en wordt onderverdeeld in diverse doelen: je uitdrukken, mening vormen, overtuigen, informeren, uitleggen en verhalen bedenken. Via het vijfphasenmodel wordt actief aan deze communicatiedoelen gewerkt:

- Verkennen
- Voorbereiden
- Zelf aan het werk
- Nakijken, napraten en verbeteren
- Delen

Woordenschat

Binnen de thema's worden diverse nieuwe woorden aangeboden om de woordenschat te vergroten. Hierbij wordt boekentaalwoorden gemixt met schooltaalwoorden. Dit wordt aangeboden volgens het viertakmodel:

- Voorbewerken: motiveren, voorkennis opdoen.
- Semantiseren: betekenis uitleggen.
- Consolideren: inoefenen, zeven keer herhalen.
- Controleren: twee á drie keer toetsen.

Taal verkennen

Onder taal verkennen verstaan we diverse vaardigheden om taal te laten voelen en te ervaren. Dit kan onderverdeeld worden in het verkennen van leestekens, woorden en zinnen, taalgebruik, meertaligheid en opzoekvaardigheden/onthoudstrategieën. Om taal te ervaren en te voelen wordt op de Sint Jozefschool gebruik gemaakt van activeren onderzoekjes.

Spelling

Spelling is onder te verdelen in twee hoofdthema's, niet-werkwoordspelling en werkwoordspelling. Hiervoor worden diverse spellingsregels aangeboden die door middel van het driefasenmodel beklijven:

- Aanleren: aanbieden van nieuwe categorie.
- Vasthouden: herhaling van categorieën in werkboek en dictees.
- Onderhouden: oude en nieuwe categorieën worden door elkaar geoefend.

Tekstbegrip

De methodes dragen ook bij aan het voorbereidend begrijpend lezen door middel van tekstbegriplessen. Tekstbegrip richt zich niet zozeer op leesstrategieën, maar op het betekenisvol begrijpend lezen:

- Koppeling met het taaldomein: spelling, taal verkennen, woordenschat, communicatie.
- Tekstcentrale aanpak met rijke teksten.
- Herhalend en verdiepend lezen, close reading.
- Samen actief aan de slag.

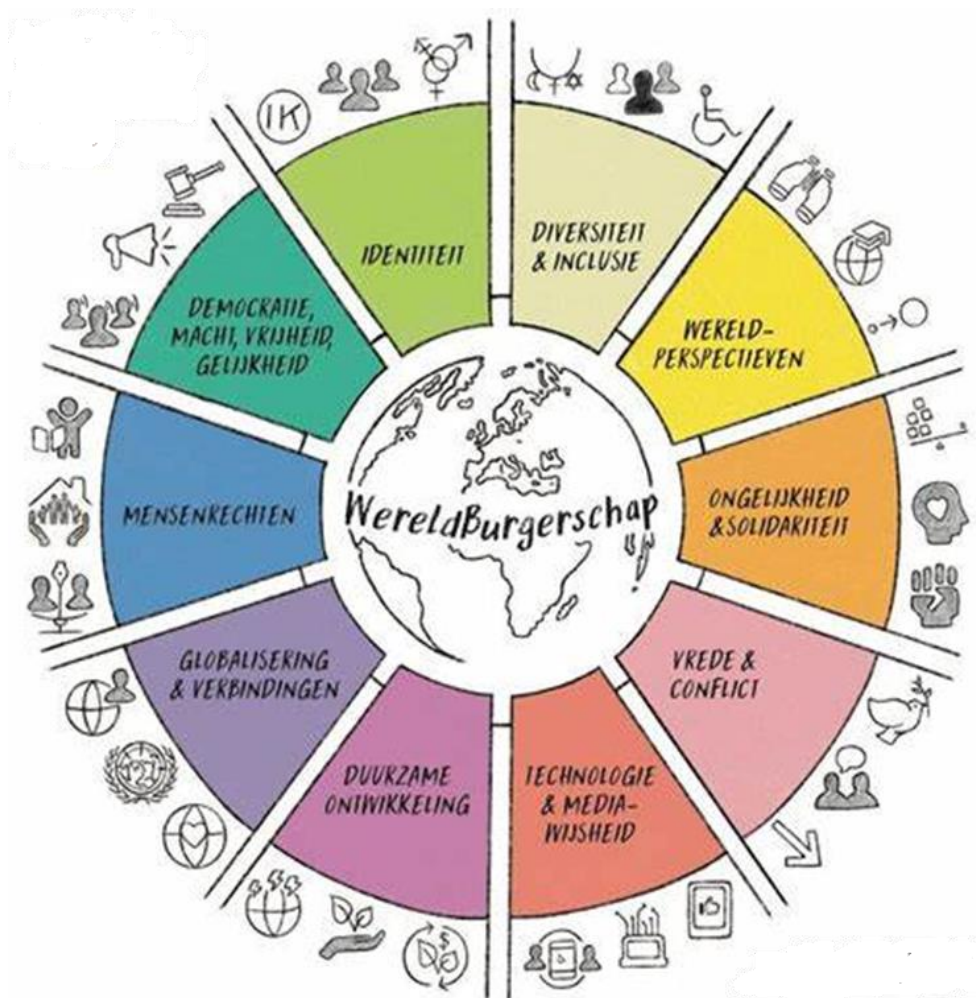
Borging

Met Taalverzorging wordt Spelling niet-werkwoorden (groep 3 t/m 8), Spelling werkwoorden en Leestekens (groep 6 t/m 8) getoetst. Hierbij krijg je rapportages op categorieën voor Spelling.

11. Burgerschap

Burgerschap onderwijs is sinds augustus 2021 een verplicht onderdeel van het curriculum. Het is de wettelijke taak van scholen om leerlingen basiswaarden aan te leren omtrent democratie, rechten en vrijheden en sociale en maatschappelijke competenties aan te leren die passen bij een pluriforme samenleving. Hierin zijn vaardigheden als kritisch denken, betrokkenheid ontwikkelen, samenwerken en respectvolle omgang essentieel om een wereldburger te worden.

Burgerschap kan onderverdeeld worden in diverse thema's die zichtbaar aanbod komen gedurende de basisschoolperiode.

Visie op Burgerschap

De Jozefschool heeft een belangrijke rol in het verbinden van kinderen met onze samenleving. Burgerschapsvorming is dan ook essentieel voor de Sint Jozefschool in Moordrecht.

Kinderen de basiskennis, vaardigheden en houding bijbrengen die nodig zijn om een actieve rol te kunnen spelen in de eigen leefomgeving en in de samenleving vinden wij erg belangrijk.

Onze leerlingen maken kennis met begrippen als democratie, grond- en mensenrechten, duurzame ontwikkeling, conflicthantering, gelijkwaardigheid en het omgaan met maatschappelijke diversiteit.

Burgerschap vraagt vaak om het reflecteren op eigen handelen, een respectvolle houding en een bijdrage aan de zorg van je omgeving. Dit beschrijven we niet alleen, op de Sint Jozefschool beleeft iedereen dit die bij ons binnenloopt.

De Jozefschool ziet burgerschap dan ook niet als apart vak, maar als een manier van met elkaar omgaan, waarbij de leerlingen worden uitgedaagd na te denken over hun rol als burger in de Nederlandse samenleving. De ontwikkeling van burgerschap komt in onze school dan ook dagelijks en op diverse manieren aan de orde.

Burgerschap is gerelateerd aan de hoofddoelen van het onderwijs:

1. Kwalificatie
2. Socialisatie
3. Persoonsvorming

Burgerschap en kwalificatie

Kennis hebben van en inzicht krijgen in onze diverse samenleving, de werking van onze democratische rechtsstaat en een eigen rol daarin. Ook het aansluiten op verschillende vormen van vervolgonderwijs is bij burgerschap een belangrijk aandachtspunt.

Burgerschap en socialisatie

Het inwijden van leerlingen in een democratische cultuur en het stimuleren van een humane en vreedzame houding ten opzichte van anderen en de wereld om hen heen. Daar hoort individuele vrijheid bij, begrensd door de vrijheid van de ander en door de mogelijkheden van de leerling. De spanning die zich hier aandient tussen individuele vrijheid en sociale normen is niet op te heffen: zowel autonomie als het vormgeven aan inclusie en sociale cohesie vanuit gedeelde waarden zijn tegelijkertijd doelen van het (burgerschaps)onderwijs.

Burgerschap en persoonsvorming

Een reflectie op de eigen identiteit is essentieel voor burgerschap: om betekenis te geven aan de wereld om hen heen en aan hun eigen rol daarin en hoe ze zich tot een ander en het andere willen verhouden.

Bij burgerschapsonderwijs staan drie basiswaarden centraal, die van belang zijn in de democratische pluriforme samenleving.

- Vrijheid
- Gelijkheid
- Solidariteit

Omgeving

De Sint Jozefschool is een van de drie scholen binnen het Turfhuis in Moordrecht. Wij zijn gericht op samenwerking met de scholen en met onze partners zoals de kinderopvang, de bibliotheek en de politie.

Op de hoofdpagina van onze site staat: Je mag zijn wie je bent! En daar kort achter kan een ieder lezen:

“Onze school werkt op basis van een aantal kernkwaliteiten:

- Respect voor iedereen
- Verantwoordelijkheid en vertrouwen
- Erkenning van mogelijkheden en onmogelijkheden

Elk kind heeft talenten en wij vinden dat ons onderwijs die talenten moet helpen ontplooiën en ontwikkelen. We vinden het ook belangrijk, dat kinderen regels, normen en waarden krijgen aangereikt en dat ze zelf het nut daarvan leren inzien.”

Het open karakter van onze rooms-katholieke school helpt dit verwezenlijken.”

Wij streven ernaar dat de leerling die na 7, 8 of 9 jaar de Sint Jozefschool verlaat de volgende vaardigheden en inzichten heeft eigen gemaakt:

De leerling zich bewust is van zichzelf zijn rol en gedrag in zijn omgeving en zijn invloed daarop

De leerling accepteert verschillen in culturen, mensen en opvattingen

De leerling begrijpt hoe onze democratie en rechtsstaat werkt en wat hun plaats daarin is

Burgerschap

Burgerschap is op de Sint Jozefschool geen apart vak. Bij burgerschap zijn kennis, vaardigheden en houdingen belangrijk. Het gaat erom actief mee te doen aan de samenleving, een deel van de samenleving te willen zijn er een positieve bijdrage aan te leveren.

In drie domeinen; democratie, participatie en identiteit komt de essentie van burgerschap naar voren. De Stichting leerplan Ontwikkeling heeft deze drie domeinen uitgewerkt:

- **Democratie;** een manier om verschillende opvattingen bij elkaar te brengen en op een vreedzame wijze tot oplossingen te laten komen.
- **Participatie;** het tonen van verantwoordelijkheid voor de eigen leefomgeving door er een bijdrage aan te leveren.
- **Identiteit;** het eigen waardesysteem van waaruit iemand handelt in de publieke ruimte, zoals de school.

Gelijke kansen, respect voor verschillen en kunnen opkomen voor de rechten en vrijheden van jezelf én van anderen, zijn cruciaal voor een veilige en rechtvaardige samenleving. Het is daarom belangrijk om kinderen, van jongs af aan, kennis, houding en vaardigheden over mensenrechten bij te brengen.

Doelen

Wij willen dat onze kinderen de volgende einddoelen hebben behaald, wanneer zij onze school verlaten:

Democratie:

- De kinderen kennen de democratische rechtsstaat en de politieke besluitvorming

- De kinderen weten wat democratisch handelen is en kennen de maatschappelijke basiswaarden
- De kinderen hebben de basiswoorden van de school, respect, veiligheid, verantwoordelijkheid en plezier, inhoud gegeven en geoefend.

Participatie:

- De kinderen kennen de basiswaarden en mogelijkheden voor inspraak. Ze beschikken over vaardigheden die nodig zijn om op school en in de samenleving actief mee te kunnen doen.
- De kinderen hebben in elk jaar participerende activiteiten gedaan die aansluiten bij goed burgerschap en sociale integratie

Identiteit:

- De kinderen hebben hun eigen identiteit verkend
- De kinderen zijn sociaal vaardig en kunnen samenwerken
- De kinderen hebben kennis gemaakt met mensen met verschillende achtergronden en culturen
- De kinderen hebben les gekregen over andere culturen, geloven en geestelijke stromingen

Kerdoelen voor burgerschap

- de leerlingen leren hoofdzaken van de Nederlandse en Europese staatsinrichting en de rol van de burger (kerndoel 36)
- De leerlingen leren zich te gedragen vanuit respect voor algemeen aanvaarde waarden en normen (kerndoel 37)
- De leerlingen leren hoofdzaken over geestelijke stromingen die in de Nederlandse multiculturele samenleving een rol spelen, en ze leren respectvol om te gaan met seksualiteit en met diversiteit binnen de samenleving, waaronder seksuele diversiteit (kerndoel 38)

Andere kerndoelen die gerelateerd worden met burgerschap zijn:

- De leerlingen leren zorg te dragen voor de lichamelijke en psychische gezondheid van henzelf en anderen (kerndoel 34)
- De leerlingen leren zich redzaam te gedragen in sociaal opzicht, als verkeersdeelnemer en als consument (kerndoel 35)
- De leerlingen leren met zorg om te gaan met het milieu (kerndoel 39)
- De leerlingen leren de ruimtelijke inrichting van de eigen omgeving te vergelijken met die in omgevingen elders, in binnen- en buitenland, vanuit de perspectieven landschap, wonen, werken, bestuur, verkeer, recreatie, welvaart, cultuur en levensbeschouwing. In ieder geval wordt daarbij aandacht besteed aan twee lidstaten van de Europese Unie en twee landen die in 2004 lid werden, de Verenigde Staten en een land in Azië, Afrika en Zuid-Amerika (kerndoel 47)
- De leerlingen leren over de belangrijke historische personen en gebeurtenissen uit de Nederlandse geschiedenis en kunnen die voorbeeldmatig verbinden met de wereldgeschiedenis (kerndoel 53)

Buiten het leergebied Oriëntatie op jezelf en de wereld zijn er ook kerndoelen die relevant zijn, waar aandacht is voor discussie, informeren en mediawijsheid.

- De leerlingen leren informatie te beoordelen in discussies en in een gesprek dat informatief of opiniërend van karakter is en leren met argumenten te reageren (kerndoel 3)

- De leerlingen leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, en bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale bronnen (kerndoel 6)

Aanbod

Binnen onze Kwinklessen, de weekopeningen met de Kwinkregel, het vormingsonderwijs met kleur op school, binnen de lessen van onze methodes voor wereldoriëntatie, het kijken naar het jeugdjournaal, de gesprekken rondom diversiteit op bijvoorbeeld Paarse vrijdag laten wij leerlingen kennis maken met de diversiteit in de samenleving en buiten onze landsgrenzen. Tijdens deze lessen wordt kennis overgedragen over deze diversiteit en wordt begrip en bewustwording gevoed. Tijdens deze lessen besteden wij aandacht aan de verscheidenheid van godsdiensten, etniciteiten, culturen, opvattingen, leefwijzes en gewoonten.

Op onze school zitten weinig kinderen van andere etnische afkomst. Het is niet vanzelfsprekend dat de kinderen kennis maken met verschillende achtergronden en culturen. Dit moet in de lessen besproken worden.

Ontmoeting en verbinding staan in ons lesaanbod en in de activiteiten centraal.

Genderdiversiteit is bekend op onze school. Wij besteden hier met name op Paarse Vrijdag aandacht aan.

We hebben al geruime tijd een actieve Leerlingenraad. Kinderen uit groep 6 t/m 8 zitten in de raad. Zij worden democratisch gekozen en vertegenwoordigen hun school en hun groep. Zo leren de kinderen op democratische wijze hun aandeel in de school, de sfeer of de afspraken te realiseren.

Binnen de gemeente Zuidplas participeren wij actief en wordt de gemeente gestimuleerd om ook de mening van kinderen te vragen. De gemeente Zuidplas heeft dit m.b.t. de visie op onderwijs ook in oktober 2023 gedaan.

Leerlingen van onze school participeren regelmatig in de Jeugdraad van de gemeente Zuidplas.

Wij voeren een constante dialoog met ouders over goed burgerschap. Hierbij zijn ouders en school het net als in de maatschappij niet altijd met elkaar eens. Het oneens mogen zijn met elkaar is van grote waarde om elkaar te blijven ontmoeten.

Sociale competenties

De focus ligt op een positief pedagogisch schoolklimaat : Jij mag zijn wie je bent!

Wij gebruiken de Kwinklessen om kinderen vaardig te maken om op een goede wijze met zichzelf en de ander om te gaan. Wij zijn een school die onderwijs biedt vanuit onze identiteit. Vanuit deze bron zoeken wij uit liefde voor elkaar verbinding met elkaar. Op school hebben wij afspraken gemaakt over veiligheid. Deze documenten zijn vindbaar op [onze site](#). Wij zorgen ervoor dat dit beleid geen papieren beleid is, maar levend wordt gehouden.

Wij brengen de sociale vaardigheden in kaart door 2x per jaar bij de groepen 3-8 het leerlingvolgsysteem Leerling in Beeld (sociaal emotionele ontwikkeling en executieve functies) in te (laten) vullen. In de groepen 1-2 maken wij gebruik van KIJK!.

Activiteiten

In elke groep organiseren wij jaarlijks burgerschapsactiviteiten. Deze activiteiten verbinden wij met ons onderwijs. Met name rond Paarse Vrijdag, Verkiezingen, Prinsjesdag, De Gouden weken zijn er veel activiteiten rondom burgerschapsonderwijs.

Wij werken ook bewust in de bovenbouw aan digitale vaardigheden om ook op dit vlak kinderen en ouders (middels een informatieavond) een positieve bijdrage aan de maatschappij te leren leveren.

Rol van de leerkracht

Op de Sint Jozefschool werken en handelen de personeelsleden conform de basiswaarden van onze democratische rechtstaat en geven ze een goed voorbeeld met betrekking tot burgerschap en sociale integratie.

De leerkracht is op de hoogte van de doelen en verweeft deze in het onderwijsaanbod.

De leerkracht onderhoudt de contacten met de ouders en eventueel instanties in de schoolomgeving.

De leerkracht komt met initiatieven op dit gebied.

Verantwoording

Onze school legt verantwoording af door dit beleid te bespreken binnen de MR en de leerlingenraad en door het beleid vierjaarlijks te agenderen en verbeterpunten op te nemen in de jaarplanning.

Aanbod en activiteiten gekoppeld aan de Kerndoelen (KD) Primair Onderwijs

De kerndoelen zijn gekoppeld aan de activiteiten en methodelessen die gedurende de gehele schoolloopbaan worden aangeboden en voldoen in meer en mindere mate aan de, door de Onderwijsraad, geformuleerde kerndoelen.

Laten zien hoe democratie in Nederland werkt	1/2	3/4	5	6	7	8
Oplossen van conflicten						
Problemen benoemen en bespreekbaar maken, oplossingen aandragen	X	X	X	X	X	X
Waarderen en respecteren van tegengestelde opvattingen en belangen	X	X	X	X	X	X
Bijdragen aan een goed gespreksklimaat	X	X	X	X	X	X
(Spel)regels en afspraken						
In de klas, op school	X	X	X	X	X	X
Macht						
Meerderheid/minderheid, machtsmisbruik				X	X	X
Rol van gezagsdragers (politie, justitie, leraren).				X	X	X
Kritische meningsvorming						
Informatie verzamelen uit verschillende bronnen		X	X	X	X	X
Volgen van actualiteit en media			X	X	X	X
Eigen mening vormen	X	X	X	X	X	X
Discussiëren en debatteren						
Eigen mening verwoorden en onderbouwen met argumenten	X	X	X	X	X	X
Luisteren naar andere opvattingen	X	X	X	X	X	X
Reflecteren op eigen standpunt	X	X	X	X	X	X

Democratische rechtstaat	1/2	3/4	5	6	7	8
Leren over rechten en plichten van burgers in een democratie						
Grondwet: grondwettelijke vrijheden					X	X
Kinderrechten				X	X	X
Mensenrechten				X	X	X
Rechten en plichten: in de klas, op school, thuis, in de samenleving	X	X	X	X	X	X
Open samenleving, persvrijheid					X	X
Leren over politieke besluitvorming						

Verkiezingen, politieke partijen				X	X	X
Regering, Eerste en Tweede Kamer, Prinsjesdag				X	X	X
Gemeentelijk bestuur: gemeenteraad, wethouders					X	X
Europese Unie: Europese Commissie, Europees Parlement					X	X

Democratische basiswaarden	1/2	3/4	5	6	7	8
Vrijheid van meningsuiting	X	X	X	X	X	X
Gelijkwaardigheid	X	X	X	X	X	X
Verdraagzaamheid	X	X	X	X	X	X

Inspraak en samenwerken	1/2	3/4	5	6	7	8
Leren over vormen van inspraak						
In de buurt (wijkvereniging)						X
In het dorp: gemeenteraad					X	X
In de klas en op school; stem van de leerling	X	X	X	X	X	X
Leerlingenraad				X	X	X
Samenwerken en afspraken maken						
Groepswerk: taken verdelen, toebedeelde taken uitvoeren	X	X	X	X	X	X
Met elkaar afspraken maken: in de klas, bij een activiteit	X	X	X	X	X	X
Ruimte bieden voor de inbreng van anderen	X	X	X	X	X	X
Samen besluiten nemen	X	X	X	X	X	X
Vergaderen: vergadertechnieken, rollen in Vergadering				X	X	X
Inspraak uitoefenen						
In de klas: kiezen van taakjes, opstellen van routines	X	X	X	X	X	X
Op school: stem van de leerling	X	X	X	X	X	X
Leerlingenraad				X	X	X

Verantwoordelijkheid	1/2	3/4	5	6	7	8
Meehelpen in de klas en op school						
Klasgenoten helpen	X	X	X	X	X	X
Zorgdragen voor een nette omgeving: klas opruimen, zorgen voor het schoolplein	X	X	X	X	X	X
Zorgen voor jongere kinderen en elkaar in school	X	X	X	X	X	X
Solidariteit tonen						
Zieke leerlingen (tekening maken, vragen hoe het gaat)	X	X	X	X	X	X
Opkomen voor de veiligheid van anderen	X	X	X	X	X	X
Leren over goede doelen	X	X	X	X	X	X
Bespreken van diversiteit, anders mogen zijn	X	X	X	X	X	X
Meehelpen, organiseren of initiëren van een activiteit						
Klas: organiseren van feest of uitje						X

Goede doelen (actie), sponsorloop, meedoen aan acties. Spontane actie door kinderen	X	X	X	X	X	X
Plein netjes houden Afval rondom de school opruimen	X	X	X	X	X	X
Jeugdjournaal, debatteren over de stelling			X	X	X	X

Wie ben ik?	1/2	3/4	5	6	7	8
Ontwikkelen van zelfbeeld						
Karaktereigenschappen, uiterlijk, hobby's etc.	X	X	X	X	X	X
Talenten, capaciteiten	X	X	X	X	X	X
Eigen gedachten, gevoelens en verwachtingen kunnen uiten	X	X	X	X	X	X
Reflectie op eigen achtergrond						
Familie, stamboom, nationaliteit	X	X	X	X	X	X
Culturele en religieuze achtergrond			X	X	X	X

Religie/levensbeschouwing	1/2	3/4	5	6	7	8
Geloof						
Bijbelverhalen tijdens Pasen en Kerst	X	X	X	X	X	X
Vieringen	X	X	X	X	X	X
Geestelijke stromingen						
Christendom	X	X	X	X	X	X
Andere wereldgodsdiensten incl. Boeddhisme					X	X
Godsdienstvrijheid						
		X	X	X	X	X

Multiculturele samenleving	1/2	3/4	5	6	7	8
Etnische groepen in de samenleving						
Culturele gewoonten en feesten	X	X	X	X	X	X
Vieren van culturele feesten					X	X
De multiculturele samenleving						
Ruimte voor culturele diversiteit	X	X	X	X	X	X
Integratie, allochtonen, autochtonen, vluchtelingen	X	X	X	X	X	X
Identiteit						
Eigen identiteit: wat leerlingen bindt thuis, op school, in Nederland	X	X	X	X	X	X
Nationale identiteit (nationale feestdagen en symbolen)	X	X	X	X	X	X

Multiculturele samenleving	1/2	3/4	5	6	7	8
Etnische groepen in de samenleving						
Culturele gewoonten en feesten	X	X	X	X	X	X
Vieren van culturele feesten					X	X
De multiculturele samenleving						
Ruimte voor culturele diversiteit	X	X	X	X	X	X
Integratie, allochtonen, autochtonen, vluchtelingen	X	X	X	X	X	X
Identiteit						

Eigen identiteit: wat leerlingen bindt thuis, op school, in Nederland	X	X	X	X	X	X
Nationale identiteit (nationale feestdagen en symbolen)	X	X	X	X	X	X

Respect voor diversiteit	1/2	3/4	5	6	7	8
Waarden en normen						
Hoe gaan we respectvol met elkaar om?	X	X	X	X	X	X
Rekening houden met een ander	X	X	X	X	X	X
Verschillen en overeenkomsten tussen gedrag thuis, op straat en op school	X	X	X	X	X	X
Jeugdjournaal kijken en bespreken	X	X	X	X	X	X
Ik en de ander						
(Cultuurgebonden) verschillen en overeenkomsten herkennen en begrijpen	X	X	X	X	X	X
Kunnen inleven in (uitingen van) de ander	X	X	X	X	X	X
Een ander ruimte geven voor eigen opvattingen en gedrag	X	X	X	X	X	X
Reflecteren op eigen opvattingen en gedrag	X	X	X	X	X	X
Een ander aanspreken op ongewenst gedrag	X	X	X	X	X	X
Tolerantie						
Respect, vooroordeel, stereotypen, uitsluiting, discriminatie	X	X	X	X	X	X
Samenwerken met verschillende klasgenoten	X	X	X	X	X	X
Actief verkennen van grenzen van eigen tolerantie	X	X	X	X	X	X

Gebruikte methodes/suggesties:

[Kwink - Voor sociaal-emotioneel leren \(kwinkopschool.nl\)](http://kwinkopschool.nl)

[Kleur op school](#)

[Toolbox mensenrechten op school](#)

[Nieuwsbegrip en Nieuwswijsheid](#)

[Naut, Meander, Brandaan](#)